

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest número 15 cèntims per tot arreu

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Teléfono núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

INTENCIONS

LA LLIÇÓ DEL PASSAT DIUMENGE

En les eleccions del passat diumenge hom ha pogut veure com el poble s'abstenia. Ha votat un vint per cent del cens. No és molt. Es ben poc.

Hom ha donat una raó: el poble no donava importància a aquestes eleccions, estava cansat, i adoptava, per primera vegada, en afers electorals, un gest d'indiferència.

D'aquesta indiferència del poble se n'aprofitaven les dretes—acostumades a aprofitar-ho tot—i lluitaven amb coratge. I triomfaven la Lliga i Acció Catalana, que és una mena de sucursal de la Lliga.

Es a dir: triomfava la Lliga, que havia col·laborat amb la dictadura imbecil de Primo de Rivera, que havia col·laborat amb Martínez Anido, que s'havia posat al costat d'Alfons XIII per mediació de Cambó i Ventosa i Calvell; i triomfava Acció Catalana, que Ponze d'abril atacava Macià per a posar-se al seu costat quan Macià triomfava.

Triomfaven Pere Rahola i Martí Esteve, representants de dos partits burgesos. Triomfaven quan precisament el poble es sent decebut per aquest to burgès de la República.

I és que en les dretes hi havia un ambient de disciplina. I en les esquerres hi havia un ambient absurd de desconfiança, de desconcert, de rezel, d'incomprensió, de mesquinesa. Les esquerres, en lloc d'atacar l'enemic comú, s'atacaven entre elles, ho i omplent-se de descrèdit i menyspreu, donant un espectacle llastimós. Feia l'efecte—el fa encara—que els dirigents de les esquerres es creuen prou per a salvar el país i no volen ningú més. A pesar que l'actuació d'alguns d'ells no ha satisfet al poble, que és qui els votà i que potser avui no tornaria a votar-los.

Es presentaven tres o quatre o cinc o no sé quantes candidatures. L'afició a anar en candidatura no minva.

Algunes d'aquestes candidatures, com la d'un pobre ric que es feia retratar amb l'ex-rei i ara es diu radical, eren veritablement indesitjables, no oferien cap garantia digna al poble. Josep Fontbernat es presentava per l'Esquerra. Amb l'autorització de l'Esquerra és de suposar. I la seva candidatura era atacada durament per dretes i esquerres. Fins aconseguir que Fontbernat, fastiguejat, retirés la seva candidatura. I bé: tots els homes de l'Ajuntament i de la Generalitat, els inatacables, els honradíssims, els puntals de Catalunya i de la llibertat, són superiors en intel·ligència i honradesa a Josep Fontbernat? Es una pregunta sense malícia.

La Lliga i Acció Catalana—a pesar de presentar un home digne com Martí Esteve—no podien tenir la confiança del poble que aclamà la República i vol que la República si-

gui veritablement republicana i no una comèdia ensopida i pesada de Maura, Prieto i Besteiro, per a tirar aigua al foc, per a donar generals, per a no exigir responsabilitats.

Es presentaven dues candidatures que eren les que oferien més garanties: la de Felip Barjau i la de Joaquim Maurín. Era lògic que el poble—el poble que es queixa que aquesta República fa pudor de capellà i de fabricant, que és una mena de rifa els premis de la qual es reparteixen uns quants privilegiats, etc., etc.—votés les candidatures de Felip Barjau i Joaquim Maurín, dos homes nous que fan una política d'extrema esquerra.

Però el poble es sent un xic decebut de la gestió de les esquerres. I no ha votat. I no votant el poble, ho han fet quatre fideuers, quatre saïta-taulells, quatre senyors Esteves, i han pogut, així, triomfar amb aquell cata-

lanisme paivalista i ranci de barretineta, Sant Jordi i la Verge de Montserrat.

A Madrid ha pogut guanyar l'acta el fill de Primo de Rivera. A Barcelona l'han pogut guanyar Pere Rahola, representant d'un partit—o partida—que ha fet traïció a Catalunya i a la llibertat, que ha pactat amb la monarquia, i Martí Esteve, representant d'un partit de dretes que és una mena de sucursal de la Lliga, una edició econòmica de la Lliga.

Crec que és una lliçó, una lliçó que les esquerres han de saber aprofitar. Recordo que el dia de la proclamació de la República el poble cridava: "Mori Cambó". Ara, seguint aquesta tàctica d'indiferència i abstenció, aviat veuríem Cambó altra vegada al Congrés. I no li hi volem veure, perquè al Congrés ja hi ha massa individus indesitjables.

Cal aprofitar la lliçó d'aquestes eleccions passades. Que el poble ataquí tant com vulgui els republicans que no saben complir els seus deures.

Però que defensi la República.

Lluís CAPDEVILA

Unitat i "unanimitat"

En certa ocasió ja vàrem dir que Unamuno és una mona. Ho afirmàrem quan va anar a Palau o quan entrà d'esquirol a "El Liberal", si la memòria no ens traïeix.

A Salamanca, amb motiu de la inauguració del curs acadèmic, ens ha sortit el cèlebre rector amb un cant a la imperialitat espanyola.

Ell, que al fill de Maria Cristina l'anomenava l'Àfrica per les seves aventures cabilenyes i rifenyas!

La imperialitat espanyola! Espanya té actualment la mateixa categoria imperial que la Salamanca intel·lectual.

Espanya és un ex-imperi, i Salamanca és una ex-Atenes.

Salamanca, avui, no és tan famosa per les seves aules o càtedres com pels seus xorissos.

Es una ciutat levítica, una mena de Vic, que també s'ha acreditat al món per les seves llonganisses, abans que pel seu Seminari i els seus teòlegs i la seva escola de filosofia, que no ha tingut més que un mestre: Balmes.

El vigatanisme i el salmanticisme es poden donar la mà.

L'esperit del Vic de Ponent és tan local, municipal, veïnal i espès com el d'Orient.

Ens fa riure l'Unamuno quan parla del provincianisme de Barcelona i dels catalans.

I del provincianisme de Salamanca, ¿què me'n diuen?

¿I del de Madrid? ¿Què té per exportar res més que simpatia, la capital d'Espanya? ¿Que produeix quelcom més que "chistes" dolents?

Madrid, els madrilenys i, sobretot, les madrilenyes, valen un Perú.

Però, quan pensem en el "Cerro de los Angeles" i en la Porta del Sol, tot el foc de Sodoma ens sembla poc per destruir-lo. La fulminació catoniana contra Cartago no se'n aparta dels llavis: "Delendam est Matrium".

I Madrid encara és Madrid. ¿Però Salamanca? ¿Salamanca també ens voldria dominar? Estaríem frescos!

¿Quins títols pot presentar aqueixa ciutat rònega, per a justificar les seves pretensions? ¿L'acadèmia morta? ¿El seu rector momificat?

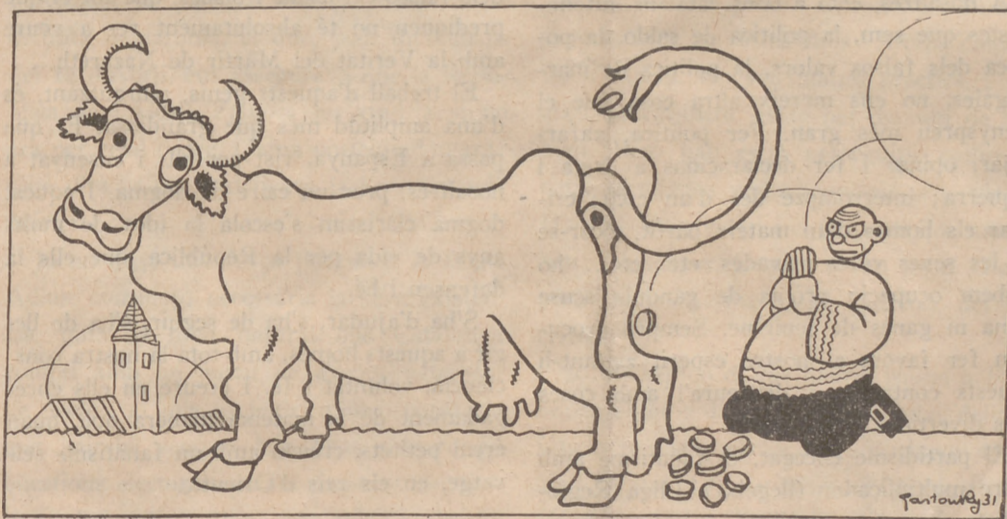
Martí Velor tenia un ase, al que havia batejat amb el nom d'Unamuno.

Quan algun personatge visitava Salamanca i deia que volia veure com una antiguitat més l'Unamuno, En Velor li ensenyava l'ase.

Aquest ase sembla, avui, el rector de la Universitat ex-cèlebre.

Més incomprensiu, aquest "burro", que l'Unamuno, no seria.

Unamuno és més absolut que Alfons XIII. És un inquisidor. És teòcrata i intel·lectocrata. És un base de Lloïla, que contra Catalunya i el seu propi país fa de "moro amigo" dels castellans. ANGEL SAMBLANCAT

—Durarà gaire la vida de la vaca grassa que dona monedes d'or?

—Ahir França; després, Italia; ara Espanya... On anirem a parar?

Descens de temperatura

Es evident que, amb relació a les eleccions del mes de juny, les celebrades a Barcelona diumenge passat assenyalen un descens important de la temperatura política.

Ja era d'apreciar el fenomen durant la campanya electoral.

Es clar que una elecció singular que no decideix res, no pot interessar com una mobilització de més ampla envergadura.

Les forces destacades, així i tot, donen una indicació prou clara de ço que el poble sent i pensa dels que el condueixen.

I bé. L'elecció parcial a Barcelona l'hem perdut les esquerres.

Els dos llocs, el de majoria i el de minoria, se'ls han emportat els retrògrads. Un, el candidat de la Lliga; l'altre, el de la Lligueta.

Malament. I és més trist això si es considera la conveniència que hi ha de reforçar al Parlament l'esquerra i l'extrema esquerra, aquesta més que aquella encara.

Els electors no han opinat com nosaltres; hem de meditar per què ha succeït això.

Indubtablement, és perquè els obrers no han votat. I els obrers no han anat a les urnes ara, perquè no estan contents de la República.

Ni a Barcelona ni a Madrid els treballadors no són respectats i estimats com mereixen, com se'ls hauria de respectar i estimar.

No recordem el que han fet per l'adveniment del nou règim; i ací i fora d'ací es governa d'espatlles a les seves reivindicacions.

Oblidem massa aviat que el nervi de les modernes revolucions són llurs programes i que sense llur assistència la República s'enfonsarà indefectiblement.

Dolor

Es alta nit. El silenci que hi ha a la casa ho embolcalla tot; solament s'ou el ritme tranquil i acompassat d'un rellotge. Tothom dorm, menys Enric. Aquest ha estat treballant damunt la seva màquina d'escriure—vehicle de les seves fretures, il·lusions i turments—fins tard, i ara, amb el cap i el cor emboïrats per un enfilall d'idees malencioses i tristes, ha sortit al balcó a brebre la carícia suau de la serena.

La nit, la llum de la lluna, l'estelada i les aus nocturnes l'han saludat amorosides; Enric és el seu amic d'ànima acongoixada que mai no s'ha sentit foraster entre elles. La nit li ha obert els braços, amb la mateixa passió i dolcesa que l'enamorada acull el seu estimat, i l'ha cobert amb el seu mantell de foscos misteriosos. La llum de la lluna li ha banyat el rostre d'una claror argentada, i la seva faç ha semblat la d'una estàtua. Els estels, amb el seu centellejar festiu, s'han ariscat tant fent entremaliadures, que han perdut l'equilibri i han caigut a l'espai. Fins el darrer moment, durant el seu descens vertiginós, han somrigut i han infós ànims a l'esperit capolat d'Enric, i en desaparèixer en l'horitzó que semblava un fil d'argent, han endreçat un darrer salut a aquella ànima solitària. Les aus nocturnes, amb el seu aleteig, han refrescat el seu front enfebrosit; i els seus xiscles estridents s'han tornat suaus, càlids i dolços; eren tot un poema simfònic.

Enric, amb el cor retut per la dolor moral, s'ha sentit més sol que mai; l'enyorança s'ensenyoria del seu esperit, i amb mans implacables desfeia a estirades les fibres del seu cor. Un nus estrany ha impedit l'eixida de la seva gorja d'un sanglot feréstec de tonalitats d'esgarip. Ella era morta! Tot s'era acabat! Pel seu magí han passat, en incoherent successió, una corrua de records tristos, gais, tendres i neguitosos. El record dels petons, d'una sabor indesxifrable—canyella, menta, sang—, rebuts d'aquells llavis, avui erts i freds com el glaç, era com de brases que consumien els d'Enric, contrets per la dolor; el record de les abraçades d'ella prenien la forma d'un tenalles gegantines que li oprimien el pit i en feien eixir la seva ànima trossegada.

Mai més no la veuria; mai més no sentiria la seva veu, fresca i enjogassada com les aigües d'un estímbal, ni percebria el contacte bla de les seves mans, que ell sovint

havia escalfat a besades. Aquells ulls vesants de joia s'havien clos per sempre, i ja no el mirarien amorosits; aquell cos vincladís, de moviments gràcils com els d'una daina, restava soterrat entre lloses fredes i pesants; tota aquella obra formosa que la natura havia fet seria destrocada, desfeta, i només en quedarien els ossos; el record, però, no moriria: Enric el servaria al cor tota la vida...

La claror de l'alba ha esporuguit la nit, la llum de la lluna, l'estelada i les aus nocturnes, les quals, amb un adéu tremolós, s'han acomiadat d'aquella ànima sofrent. Arreu la claror diürna ha esclatat triomfant i ha cobert la terra de resplendors vibrants; arreu la nit s'ha tornat dia, menys al cor d'Enric, on planen les tenebres i l'enyorança.

H. C. SANTEUGINI

Opinions

SOBRE LES OBRES I ELS ACTES D'UNS HOMES ILLUSTRES

A nosaltres, com a bons catalans autonomistes que som, la política de saldo, la política dels falsos valors, la política de martingales, no ens mereix altra cosa que el menyspreu més gran. Fer política, xafardejar, opinar i fer declaracions a dreta i esquerra; interrompre des d'un escó; criticar els homes d'un mateix partit, ficar-se en les seves vides privades, etc., etc... ho trobem ocupació pròpia de ganduls sense feina ni ganes de tenir-ne. Sempre procurem fer favors al nostre esperit evitant-li aquests contactes, i distreure'l amb coses més divertides i profitoses.

El partidisme engegat, el fanatisme amb vidre multiplicador (llegeixi's Lliga Regionalista i partits satèl·lits) ens fa l'efecte d'una gran platja en la qual tot un poble més o menys compacte es dediqués a escridassar estrepitosament sense fer altra cosa que ensenyar-nos—a nosaltres que ens ho mirem—llurs nafres socials (Cambó, Ventosa, Musitu, estem en ple camp "Lliger"), llurs defectes més íntims i no aconseguint altra cosa que avorrir els del propi partit i fer-se oblidar dels del contrari.

Opinem que en els temps que correm tots els espanyols patim d'un gran cansanci que és quasi un vici nacional. Algú—crec que l'infecte Royo i Vilanova—ha dit que sentim, tant els espanyols en general com els catalans en particular, indiferència davant els problemes nacionals. Cap cosa no és més falsa i fora de raó. Ço que ens passa—i,

afortunadament, la cosa va minvant—és que estem cansats de presenciar des de la barrera la mateixa "corrida", la mateixa tragicomèdia, durant el transcurs d'anys i més anys, sense esperança de veure d'una vegada una bona "cogida".

I d'aquest cansament en resulta el nostre entusiasme sinceríssim pels homes que en aparèixer en l'escenari de la política, saben donar a les seves paraules la justesa i la virtut necessàries, així com l'honradesa i la claredat, la qual cosa ens fa fixar en les seves figures i prendre de bona fe les sàvies doctrines que prediquen, doctrines que, més tard, ens serviran per a conduir-nos a una suprema i justíssima rehabilitació humana.

Hem parlat de Francesc Macià, A. Rovira i Virgili, Nicolau d'Olwer, Marcellí Domingo, Gabriel Alomar (mereixedors d'un homenatge de desgreuge pel trist assumpte d'aquella falsa i cèlebre carta), Azorín, Luis Bello, G. Marañón, etc., que tant en els seus escrits com en els seus actes fan florir la constància i la més pura energia espiritual. Ens fan l'efecte de savis i profetes que procuren despertar en nosaltres el veritable sentit polític, que no és del temps present ni del passat, sinó de tots els segles que han de venir i de totes les races hagudes i per haver. I aquest és el sentit de benestar al qual aspira la nostra pobra pàtria, que espera amb dalit la collita que encara no ha madurat del tot, però que va germinar en aquell memorable 14 d'Abril i deriva d'aquell 12 de desembre, data aquesta última que hauria de quedar inborrable en nostra pensa, ja que dos homes immensos de valor i fortalesa—Fermín Galán i García Hernández—varen donar al país la democràtica República, digna germana de la que en el segle divuit entrà a França, nostra veïna, i que, malgrat certes dificultats inevitables, ha sabut mantenir íntegre el lema d'Igualtat, Llibertat i Fraternitat...

En assimilar-nos la vida política dels homes que abans hem citat—ajuntant Roberto Castrovido, Répide, Zozaya, etc.—liricament parlant, ens sorprèn la tasca formidable que emprenen, sigui en la disciplina que sigui. Coses petites o grans—tant una conferència o article de Nicolau d'Olwer com un ministeri d'Instrucció Pública de Marcellí Domingo—, tot ho fan bé i ho ensenyen bé. I procurem aprendre-ho. I seguint aquesta ruta ens hem d'allunyar fatalment dels falsos cardenals i bisbes, que tot el que prediquen no té absolutament res a veure amb la Veritat del Màrtir de Nazareth...

El treball d'aquests genis, pluralitzant, és d'una amplitud més que grandiosa. El que passa a Espanya, vist per ells i ensenyat a nosaltres, pren un caire de dogma. I aquest dogma claríssim s'escola la idea de molts anys de vida per la República, que ells la defensen i bé.

S'ha d'ajudar, s'ha de seguir, s'ha de llegir a aquests homes, amb tota la nostra consciència, voluntat i fe. I creure en ells engegadament de la mateixa manera que, quan érem petits, creiem amb un fanatisme selvatge, en els reis d'Orient...

MIQUEL DE SITGES

Es diu...

Que a l'ex-general Barrera cada nit se'l veu provocativament prenent l'aperitiu al "Colon".

Que no el pren sol.

Que ho fa amb les mateixes "pintes" de sempre.

Que Don Joaquín Montaner Castaños encara és Secretari (per vergonya de Barcelona) de la malaurada Exposició.

Que amb tal motiu, se li donarà, un dia d'aquests, el diploma de Secretari honorari.

Que han promès l'assistència a l'acte l'ex-general Barrera, el Baró de Viver i En Milà i Camps.

Correu de l'Estranger

SECS I HUMITS

La lluita entre secs i humits als Estats Units no s'acaba, ans segueix cada dia amb més i més intensitat. L'Estat gasta en la repressió del contraban sumes enormes, i, tanmateix, els contrabandistes aconsegueixen realitzar guanys formidables.

Aquesta lluita contra l'alcoholisme no ha de considerar-se pas merament com una exigència de l'esperit purità. Per a comprendre el que representa aquesta lluita als Estats Units, cal no oblidar els efectes vergonyants que l'alcohol produïa abans de la prohibició.

D'aquests efectes, al nostre país—ni gairebé a tot Europa—no en tenim idea. Per tot, en les grans ciutats i en els pobles petits de Nordamèrica, es veien pels carrers grans contingents d'embricats gitats a les voreres o promovent aldarulls. En algunes fàbriques, els dilluns faltava la meitat del personal, que covava encara l'embriaguesa de la vetlla. En els hospitals el nombre d'atacats d'alcoholisme agut creixia d'una manera alarmant...

Amb tot, el mal, si bé amb no tanta intensitat, persisteix encara. La lluita en pro i en contra de l'alcohol dóna lloc a episodis pintorescos. Un dels més recents, per exemple, val la pena d'ésser contat.

Justament davant d'una església puritana de la Quinta Avinguda, hom havia instal·lat un luxós comerç per a vendre productes alimentaris, i, especialment, "Taufetes de Bacus".

Sota aquesta denominació, encantadores senyoretetes oferien als clients adinerats "blocs"—com diuen allí—de raimos condensats.

Dos blocs de Jerez! Un bloc de Priorat! Tres blocs de vi del Rhin!

El negoci marxava a meravella. Cada tauleta costava dos dòlars, és a dir, unes vint pessetes. Els "amateurs" van esdevenir tan nombrosos, que la policia hi intervingué. El propietari de l'establiment i dos dels principals dependents foren detinguts, acusats de violar les lleis de la prohibició.

Sembla que aquestes famoses "taufetes de Bacus"—famoses ja arreu del món—, podien proporcionar una beguda amb un elevadíssim tant per cent d'alcohol.

Les gentils venedores tenien la precaució, tanmateix, de prevenir-ho als compradors: —No deixeu—els deien—remullar les tauletes massa temps, perquè l'aigua, aleshores, es convertiria en vi.

No res, un miracle. Un miracle que tots els humits no deixaven mai de realitzar...

ELS "SENSE-FEINA"

El nombre dels obrers sense feina segueix augmentant arreu. França és gairebé l'única nació que fins ara s'ha lliurat de la crisi. Com la manca de treball és un índex de la crisi general de la indústria, aquest flagell castiga més aquelles nacions la riquesa de les quals és exclusivament industrial.

Es una niciesia afirmar que aquesta manca de treball és una conseqüència de l'avenç del socialisme. Hi ha milions d'obrers sense feina a l'Amèrica del Nord, que és el reducte més formidable de la societat capitalista.

El capitalisme no ha pogut, no pot, no podrà mai resoldre aquest problema. És un règim definitivament caduc. La fórmula per contra, cal demanar-la al socialisme, sense distinció d'escoles.

En principi, el treball és un deure social. Però la societat té també el deure de donar a tothom el mitjà de treballar. Li ha de donar aquest mitjà o l'ha de mantenir dignament. No com qui dóna una almoïna, sinó com qui compleix un deure.

El dret de treballar es confon amb el dret de viure. I la societat té com a objectiu es-

sencial la protecció d'aquest dret. Això és clar, incontrovertible. Però en la pràctica no sempre s'acata.

Els laboristes ortodoxos, per exemple, és a dir, els socialistes purs d'Anglaterra, volen mantenir intangibles aquests principis, malgrat la immensa "débâcle" financiera que s'ha esdevingut en llur país. Els laboristes dissidents, en canvi, amb MacDonald al davant, creuen que, en les circumstàncies especials del moment present, cal renunciar-hi en part.

No compartim, en aquesta ocasió, el criteri de MacDonald. Nosaltres creiem que mentre hi hagi en una nació classes adinerades que viuen confortablement sense fer res, no hi ha dret a rebaixar un sol cèntim del jornal o del subsidi que cobren les classes treballadores.

UN VOT EN PRO

A la Cambra espanyola, el diputat Barriobero presentà una esmena a la Constitució demanant que els frares perdessin, en professar la nacionalitat espanyola.

Encara que endarrerit, volem que consti el nostre vot en pro: la nacionalitat espanyola... i la catalana.

ELS JESUITES, ELS JESUITES!

"El Diluvio" —ha dit terminantment "L'Opinió"—és un diari inspirat pels jesuïtes.

Ah! Ve't aquí per què defensava la candidatura d'En Sanjuan...

Sant Joan, els jesuïtes, "El Diluvio", la Lliga i el senyor Cabré...

Coses de la carn tot plegat, ve't-ho aquí!

SENSE REMEI

Madrid, 2. —Urgentíssim. —Comuniquen de Salamanca que el savi catedràtic d'aquella Universitat ha perdut el seny, víctima d'un atac d'unitarisme. Els metges desconfien de fer-lo entrar en raó.

Els metges... i nosaltres.

Sempre hem cregut que no tenia remei: ho portava a la sang, pobret!

UNA VICTÒRIA QUE NO VOL DIR RES

La Lliga Regionalista ha guanyat per majoria —ella ho diu i ho rediu i ho escampa a tots els vents...

Amb tot, aquest triomf, aconseguit amb una total mobilització de totes les forces monàrquiques i clericals de Barcelona, no representa res.

En Pere Rahola, el candidat de la Lliga, ha obtingut, en aquestes eleccions, 10.000 vots menys dels que va obtenir en Ramon d'Abadal, en les darreres eleccions generals.

L'apartament de l'"Esquerra" de la lluita, l'abstenció total dels sindicalistes, la fragmentació lamentable dels restants partits d'esquerra i extrema esquerra, la indiferència del cos electoral, heu-vos ací les causes lògiques i naturals dels resultats de la trista jornada electoral de diumenge.

Alguns ex-assembleistes de Primo

- Emili Barrera Luyando, de Barcelona.
- Jaume Bartrina Mas, de Girona.
- Joaquim Bau Nolla, de Tortosa.
- Frederic Bernades Alavedra, de Barcelona.
- Joan Bofarull Baget, de Reus.
- Josep Bru Jardí, de Barcelona.
- Gaspar Buforn Arqués, de Vilafoiosa.
- Marquès de Cabanes, de Barcelona.
- Eusebi Diaz i González, de Barcelona.
- Comte d'Egara, de Barcelona.
- Josep Ferran Galter, de Figueres.
- Pelai Fontserè, de Sort.

Sembla que en aquests moments que la trajectòria revolucionària, renovadora, ha d'ésser com mai sostinguda, alguns elements reaccionaris s'entesten a obstruir la marxa ascendent del poble vers la conquesta d'una posició més lliure.

Es evident que amb aquesta actitud no justifiquen sinó el temor de presenciar la destrucció d'uns prejudicis, i de veure's impotents per a impedir-la. Per tal motiu, i mancats d'arguments de més contundència, es veuen obligats a invocar tothora la tradició.

Fins ara Espanya ha viscut amb quatre conceptes desgraciats, amb quatre tòpics, la subsistència dels quals no podia tenir més que una explicació, i aquesta és que el nostre poble vivia sense saber el que es feia, absolutament mancat de criteri i directives pròpies. Els seus habitants eren conservadors o liberals, però per què si, perquè els avantpassats havien militat en alguns d'aquells partits. I eren catòlics o ateu, segons també la influència hereditària. Alguns potser havien estudiat les qüestions amb millor cura, i no estaven pas d'acord amb les ensenyances dels pares llurs; però, abans que tot, calia invocar el precepte de la tradició familiar. La línia de conducta, traçada per un avantpassat remot, forçosament havia d'ésser mantinguda a l'enllà del temps. Altrament, hom cometia una infidelitat i una injustícia.

Vivia, doncs, tothom estancat en uns usos i costums tradicionals, i automàticament quedava el poble sense sang, perquè cap ciutadà—en pura activitat vegetativa—no es veia amb cor de crear quelcom d'inconegut, qual-sevol variant en el programa de recursos. Heu-vos ací la tragèdia que minava la na-

turala del cos nacional. Repassau, si no, la història, i observareu una política lleugera, pintoresca, sense cap complicació ideològica que la valorés. Els que sostenien un partit, molt sovint no tenien conviccions arrelades, i per tal motiu hom feia notar a cada pas l'arbitrarietat i el desequilibri.

Afortunadament, les coses han canviat, i els seculars prejudicis s'han extingit, perquè el país va recobrant-se i el seu esforç ja obté uns favorables resultats. Recentment hem vist caure una sobirania també tradicional, perquè el poble, en el seu desenrotllament, ha fet impossible que la sobirania del rei, anacrònica i menyspreable, per detentament injust, fos compartida per l'efectiva sobirania nacional, únic mitjà de subsistència.

El que cal fer, doncs, després d'haver contemplat el triomf de la llibertat en tots els aspectes, i sobretot en el de la consciència, que és fonamental, és treballar per impedir que s'extingeixi la flama purificadora. El passat pot haver estat molt agradable, però ara no podem limitar-nos a reproduir-lo. Recollim-ne, en tot cas, les experiències, que ens serviran de norma en les successives actuacions.

Tots els que en ple 1931 gosen titular-se defensors de la tradició, estem segurs que no són capaços de continuar-la, perquè porten el desig d'obstruir l'avenç del poble per la conquesta de la seva llibertat i l'exercici de l'individu per a obtenir la independència en el criteri que li perfilà la personalitat.

Espanya ha rebut un empelt de fortitud i s'ha sentit novament jove. Joventut és avenç. Vellesa és culte al record. Començar a morir és començar a recordar. I el nostre poble ara totjust comença a viure.

J. M. LLADÓ FIGUERES

La tornada d'En Cambó

Diuen que En Cambó—el gran antipàtic, com li diuen al "Luchador"—es disposa a tornar a Barcelona i reintegrar-se a la política activa. Jo no sé què espera fer en aquesta nova actuació, el calumniador del gloriós moviment de Jaca, el darrer puntal de la difunta monarquia, el que, pocs dies abans del 14 d'Abril, ens assegurava que la República de l'Alcalà Zamora no vindria si no era per reial ordre. Quina posició adoptarà? Què dirà? Com justificarà la seva actitud? Misteri.

Jo no nego una força política a la Lliga. Adhuc considero necessària la seva existència, puix és molt natural que Catalunya compti amb un partit de dretes, netament de dretes, al que es podrien incorporar, ja que gairebé sempre han anat d'acord en qüestions electorals, molts elements del partit tradicionalista. Però crec que En Cambó prestarà un flac servei a la Lliga, amb la seva reintegració a la política. Catalunya pot oblidar—i fins perdonar—a En Cambó la seva cooperació—anava a escriure complicitat—a la formació del darrer govern monàrquic, el seu anti-republicanisme, les seves calúmnies contra aquells màrtirs que es digueren Galà i García Hernández. Però hi ha una cosa que Catalunya no li perdonarà mai, hi ha una cosa que En Cambó no justificarà mai: i és que En Cambó, que s'ha passat tota la vida parlant de l'autonomia de Catalunya, no vingué a votar l'Estatut.

I és que En Cambó és el que en diuen ara "un home pràctic". En la política mo-

derna, els homes pràctics fracassen sempre. És un gran financier, és un gran home de negocis, però és un mal psicòleg. No ha dat mai valor a les forces sentimentals d'un poble. I la força dels cabdills resideix, gairebé sempre, en una qüestió sentimental. El sentimentalisme ha fet cabdills l'Alcalà Zamora i En Macià. No són homes pràctics, i per això, precisament, estan per damunt de tot-hom. Però han estat perseguits, empresonats, sacrificats molts anys als seus ideals. D'ací el seu prestigi i el respecte que mereixen. El senyor Cambó té un gran talent, però li manca una cosa: l'aureòla del sacrifici.

Jo m'imagino el que hauria passat a Barcelona el dia 2 d'agost, si En Cambó, delicat, fatigat pel llarg viatge, hagués vingut a votar l'Estatut. Jo veig la multitud, respectuosa, si no entusiasta, inclinar-se davant del malalt que es jugava la salut per venir a complir un deure que li imposava l'ideal. Sabeu el que hauria ocorregut si En Cambó no es queda aquell dia a París? Una cosa molt senzilla: que la seva figura hauria estat glorificada i s'hauria obert el camí per reprendre, tard o d'hora, un lloc preminent en la política catalana.

Però, ara, és impossible. Cambó pertany, com l'Alba, als Romanones, com Rodrigo Soriano, a la política vella. I la política vella no té res a fer dintre la República ni dintre Catalunya.

AGUSTÍ PIRACÉS

La influència de la dona en l'obra de l'home

Evidentment, la influència de la dona en l'obra de l'home és quelcom essencial. Des de la labor més sublim de l'artista a la més insignificant de l'home vulgar, necessiten per a la seva realització, ineludiblement, l'estímul que representa la fe i l'amor de la dona. Així, doncs, ens trobem en el cas de l'individu que, impulsat per la passió d'una dona intel·ligent, ha donat forma a una obra exemplar; com així mateix és innegable que homes d'esperit i cervell privilegiat, units a una dona d'intel·lecte obtús i adotzenat, s'han apagat gradualment sota la seva influència nefasta.

No obstant això, és inhumà rabejar-se en conceptes extremistes, i no es deu oblidar que l'únic que es pot exigir a un ésser és que sigui bo.

La inferioritat intel·lectual de la dona, en general, és manifesta. És temerari, però, emetre conceptes despectius vers ella, ja que, potser, nosaltres, els homes, tenim una part considerable de culpa en aquesta inferioritat intel·lectual, puix que rarament acceptem seriosament la seva companyia i la seva col·laboració en els nostres assumptes de lluita social i de progrés. Ens obstinem a no voler veure en ella més que la lleu companya de les hores fàcils; moltes vegades, no creiem que pugui ésser més que quelcom inherent a la nostra vida material.

Per altra part, s'ha de reconèixer que, a pesar de la llarga campanya feminista que porten realitzada certs sectors socials, la dona segueix tan lleugera com sempre. No sembla sinó que el seu veritable i únic ideal sigui el cultiu de la seva pròpia bellesa; una bellesa, ja no cal dir-ho, espectacular, teatral, essencialment artificiosa i detractora acarnissada de la vertadera bellesa natural, que tant enyoren els homes de bon gust.

La dona està voltada, dissortadament, d'innombrables prejudicis vers les seves relacions amb l'home, que fan d'aquest tema, per si mateix tan simple i natural en una societat més perfecta, el problema capital de la seva vida. Aquests prejudicis, aquesta moral hipòcrita i fonamentalment immoral, l'han de portar, indefectiblement, a enlairar l'emblema de franca llibertat, de la qual tan faltada està.

En el temps que vivim, la dona s'hauria de donar compte que és molt poca cosa la integritat del seu cos per a encisar i retenir en constant interès l'home, i que el veritable atractiu, més, però molt més que en el cos, resideix en l'esperit i en l'intel·lecte.

Així, doncs, no els ha d'estranyar gens la profunda indiferència que envaeix la unió de dos éssers, quan els llaços invisibles, que són els més forts, no existeixen.

La dona deu aspirar a ésser quelcom més que una companya servil de l'home; deu aspirar a què els lligams que la uneixen a ell siguin molt més forts que els que imposa l'Estat o l'Església; deu aspirar tenaçment a ésser quelcom indispensable en la vida íntima de l'home; deu aspirar a ésser quelcom més que un vergonyós instrument de satisfaccions fisiològiques d'ell. Aquesta és la única manera d'inspirar el veritable respecte, l'admiració i l'amor que omplen la vida sentimental de l'home.

Mentre, a aquest objecte, no hi hagi per part d'ella una ferma reacció definitiva, i per molt que ens dolgui als que, a pesar de tot, la respectem i estimem, serà més que un estímul que empeny al triomf, un pes mort en la vida ideològica de l'home.

SANTIAGO GARCÍA PONT

—Si ve la separació de l'Església de l'Estat, com se les arreglarà, mossèn Pallús?

—Oh! Ara rail! Com que les dones tenen el vot anirà per regidor, i encara hi sortirà guanyant.

Botons de foc

Per l'abstenció del poble, han triomfat els candidats de la Lliga i de la Lligueta

A veure si, seguint així, veiem, altra vegada, al fatídic Cambó amo de Catalunya.

S'ha inaugurat el Congrés de la fusta. A nosaltres ens plauria més el de la lleinya.

Perquè n'hi ha molts que en mereixen

Pere Rahola, ex-monàrquic i ex-juerguista, ha sortit diputat.

Ja estem ben bé de pega!

Aquella llisteta, que per ara no serveix de res:

Lasarte.
Foronda.
Viver.
Milà i Camps.
"Joaquín" Montaner.
Milans del Bosc.
Junyent.
Bertran i Mussitu.
Barrera.
Martínez Anido.

Ens diuen que "Joaquín" Montaner, servidor de la dictadura, segueix essent secretari de l'Exposició.

Si això és cert, permeteu-nos una pregunta:

Es que l'Ajuntament no té vergonya? (Moltes veus: "Nooooo!!!")

Ara votaran les dones.

I amb alguns vots d'elles—les massa amigues de les sotanes—, votarem nosaltres.

Els d'"El Matí" han descobert un humorista. Es el capellà Miquel Melendres, que, parlant de Sant Cebrià i Santa Justina, ens ha fet riure de debò.

I de les responsabilitats, què? Per ara bones.

Alguns senyors de l'actual govern haurien de saber que s'ha proclamat la República!

Que ja fa sis mesos que s'ha proclamat la República!!

I que no ho sembla!!!

Si s'exigeixen responsabilitats contra els que col·laboraren amb la dictadura, què dirà el senyor Largo, avui ministre de la República i ahir conseller d'Estat de la dictadura?

Don Jaume de Borbón és mort. No va poder resistir l'haver fet les paus amb la mala pinta alfonsina.

Fer les paus i morir tot ha estat una cosa.

Decididament, el tretze dels Borbón porta mala astrugància.

A don Jaume, nosaltres, per la política que representava, no li teniem gaire simpatia.

Però el sabíem més senyor, més digne, més cavaller, més honrat i més intel·ligent que aquell cretí que es digué Alfons XIII.

A Segòvia, als carrers de Segòvia, han aparegut uns pasquins contra Catalunya

Hom diu que es tracta d'una maniobra de Cambó en complicitat amb Santiago Alba.

Deien que Romanones es retirava de la política.

I ell diu que no.

Ja és hora, doncs, que el retiri el poble!

El "Ciero" diu que d'aquí quinze dies vindrà Cambó a Barcelona, per a reprendre la seva vida política. Ja ho dèiem: ara torna a remenar la cua.

Cal que l'home sinistre, l'amic de l'ex-rei, l'enemic de Catalunya, que és Cambó, sigui rebut amb tots els honors que mereix una pinta com ell.

Aquella cantarella del catorze d'Abril, segurament, li farà molta gràcia.

Aquella patum cavernària que escriu a "La Voz de Cataluña" i es firma Manuel de Montoliu, ha escrit al govern dient que sobretot no ataquin els catòlics.

Comprenem perfectament que el pobre cavernari Montoliu no pugui viure sense la llana.

Les dretes són un destorb i un enemic de la República.

Cal combatre les dretes, que han viscut a costelles de la monarquia—recordeu-vos de Cambó—, i ara voldrien viure a costelles de la República.

"La Libertad", el diari de Santiago Alba, diu que a Barcelona estàvem tan contents de la dictadura.

Això no és una badada: és una mentida i una prova de l'amor que Alba té a Catalunya.

—Quin oradoràs que és, l'Emiliano! Fa pensar!...

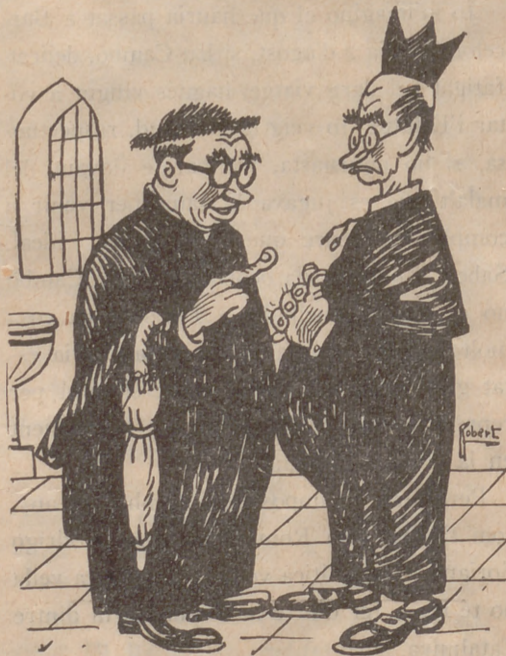
—Fa pensar en una altra cosa...

—En el seu passat, per exemple!

Una cosa és la lluita engegada, i una altra la que hauríem d'engegar.

Cambó va dir, l'any 1918, que duia l'autonomia a la butxaca. Es va oblidar de dir que la duia foradada.

Endavant, catalans! Endavant! Amb consciència! Amb responsabilitat!

—Sembla que ací hi ha molt poca fe...
—Hauríem de fer aparèixer una nova verge.
—Impossible! El rector que hi havia abans de vostè no en va deixar ni una per remei.

No us fieu de la verborrea dels xerraires. Fieus-vos de les obres dels que saben comportar-se dignament.

Paraules i fets. No tan sols paraules.

Quan s'aprovi l'Estatut, que serà abans de fi d'any, s'haurà vist ben categòricament, a Catalunya, que en 30 anys la Lliga només va assolir carteres de ministre per a quatre dels seus amics, i que l'Esquerra de Catalunya, en vuit mesos, ha obert el camí de la llibertat de Catalunya.

Estampa de Sóller

Lluu entre l'ombra de l'espès brancatge dels tarongers la llum pura de retalls de sol i de pits rodons de verge, i l'airet fi, més fi que el pensament, fa entre el fullam l'aleteig de mil coloms blancs que, esquinçant la tebior de l'espai, duu l'esgarripança de l'esponjosa neu.

Més enllà, la platja llisca suaument i es perd en un fil de mel tan pura, que les ones floreixen quan l'amanyaguen.

Ara que el sol retalla aquella vela blanca que sembla una ala ferida, les ones s'esboçinen en mil llàgrimes d'infant.

I un ventet febrils, que ha encès el primer estel, fa tremolar el mantell de seda blava i verda i groga que s'escampa d'entre la fina arena daurada, com polsina d'Ilusions i somnis.

Es tan bella aquesta polsina, que cap trepig no pot desfer la seva serenor. El perfum florit que porta el vent esborra totes les passes, igualment que el batec d'ales de les gavines espanta tots els camins que dibuixen les veles blanques.

El far de la costa—lliri entre roques— com un vigilant impassible, un mariner quiet i silenciós que en l'esguard dugués tota la llum dels mars d'Orient—pappelleja rítmicament com si fos la llum de les cançons del mar.

I els pins ara han florit; a cada branca tenen la llum blanca dels estels.

CARLES FERRANDO

VILELLA BAIXA

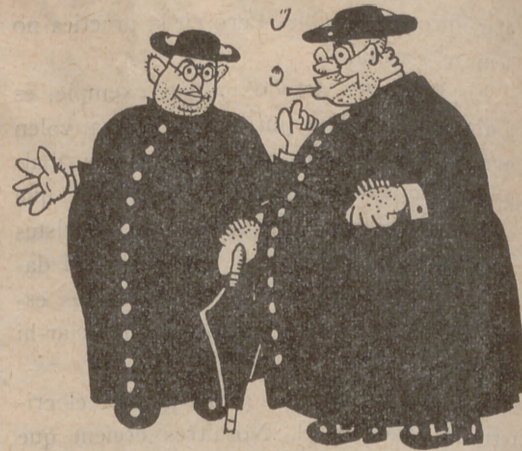
UN POC DE JUSTICIA, SENYORS!

Cas extraordinari pot dir-se lo que en un poble de la "provincia" de Tarragona—i cito Vilella Baixa—els passa sobre l'ensenyança amb el senyor mestre. Incloent-hi lo que toca a l'ensenyança, bé es pot dir: "Falta justícia a la cultura".

Quan un poble en pes protesta de les malifetes d'un home que, en lloc de donar bons exemples, no fa més que bestieses, i tractant-se especialment d'un funcionari d'instrucció, no cal explicar ni nomenar cap cas, perquè és vergonyós; aquest poble creu que deu haver d'ésser atès amb més justícia, i no amb tanta parsimònia com sembla que s'ho hagin pres el senyor Inspector Provincial de Primera Ensenyança de Tarragona, i àdhuc l'Inspector General d'Instrucció Pública.

Venint de temps ha, el poble, descontent del seu comportament, arriba el dia 7 de juny per celebrar l'elecció de la Junta municipal, i una hora abans de constituir-se la "mesa", se li va a demanar la clau de l'Escola, i tan "frescales" com els contesta: "Necesito la demanda oficialmente por escrito". Això està en el seu dret; però l'elecció és va haver de fer al replà de l'escala.

D'aquest acte l'Ajuntament en va fer la deguda denúncia a l'Inspector Provincial de Primera Ensenyança de Tarragona, signant tots els individus de l'Ajuntament, el jutjat, i un sens fi de ciutadans, perquè es cursés la denúncia i que el tragués del poble.

—A mi ja em sembla bé que hagin dat el vot a les dones; però haurien hagut d'excloure del cens les anticlericals.

que el poble ja n'està cansat de tantes animalades com ha d'aguantar del senyor mestre.

Arribant les vacances, se'n va del poble, sense donar-ne coneixement a l'autoritat; quan es va saber que era fora, es trobà que ni les claus havia deixat de l'escola; el poble es trobava a celebrar l'elecció de l'Estatut de Catalunya; i el senyor jutge va haver d'obrir, fer l'inventari, i després segellar el local; i altra vegada una denúncia a l'Inspector Provincial i a l'Inspector General d'Instrucció Pública, demanant-los que ja no obrís més l'Escola.

De la primera denúncia, en rep l'Ajuntament un comunicat de l'Inspector Provincial, que: "El señor maestro le había dicho que no era verdad que se le hubiese pedido la llave".

Però, senyor Inspector, ¿és que vostè creu en la paraula d'un home, i no dona crèdit a les autoritats d'un poble, ni en la d'un poble en pes?

De la segona, ni un "V.º B.º".

Ara li hem de dir, senyor Inspector, i que ho sàpiga tothom i arreu de Catalunya, que el seu deixeble, Manuel Argenté Martínez, en arribar al poble, amb la mateixa forma que quan se'n va anar, en anar a obrir l'escola per començar el curs i en trobar-se amb el rètol a la porta: "Tancat i segellat pel jutge municipal, el dia 2 d'agost de 1931", i repetint-li, el seu "deixeble", no ha anat a veure ni el senyor alcalde ni el senyor jutge, ni veu a ningú, perquè tot el dia el passa a casa seva, i els infants que han d'aprendre per ésser els homes de demà, encara van pels carrers fent les vacances; i si els homes que han de fer complir amb rectitud el càrrec que la República avui els confia obren així; de moment "falta justícia per haver-hi cultura", senyor Inspector, i després se li fa memòria per si ja se n'ha descuidat, que el poble de Vilella-Baixa al senyor mestre aquest, no el vol ni donat.

CORRESPONSAL

TORRELLES DE FOIX

Acaba de constituir-se en aquesta vila una entitat nomenada Joventut Federal d'Esquerra, formada per una joventut optimista i prometedora de les més falagueres realitats.

Endavant, doncs, jovent entusiasta; no defalliu mai en res ni per a res, que tots els homes de sentit liberal tenen els ulls fets en vosaltres i esperen que sereu uns veritables defensors dels ideals de justícia i llibertat, que tan necessàries són al nostre poble.

JOSEP JUNQUÉ

SANT ANDREU DE LLAVANERES

El passat dia 20 de setembre es celebrà la festa major d'aquest poble, i essent distingit com pocs de Catalunya, varen tenir el valor de celebrar la processó, i en aquesta manifestació religiosa vàrem poder presenciar com l'actual alcalde i fundador del "Centre Republicà Federal" feia d'acompanyant del pendentista.

Són els republicans d'avui. Quina pena!

JAUME SALA

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8